

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12CoP/34/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4415223323
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4415223323.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej vo veci starostlivosti o maloleté deti: Y. U., nar. XX.XX.XXXX, N. U., nar. XX.XX.XXXX, Y. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, deti rodičov: matky N.. T. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, XXX XX L., zastúpenej Mgr. Martou Magyarovou, advokátkou so sídlom Janka Kráľa 4, 941 11 Palárikovo, a otca Y. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XX, XXX XX L., zastúpeného JUDr. Sabínou Barciovou, advokátkou so sídlom Coborihu 2, 949 01 Nitra, o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č. k. 7P/307/2015-223 zo dňa 26.03.2018 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o určení výživného, vo výroku o zročnom výživnom a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zveril maloleté deti U.: Y., nar. XX.XX.XXXX, N., nar. XX.XX.XXXX, a Y., nar. XX.XX.XXXX, do osobnej starostlivosti matky počnúc dňom 01.09.2015 a otca zaviazal prispievať na výživu maloletého Y. sumou 100 eur mesačne, na maloletú N. sumou 90 eur mesačne a na maloletého Y. sumou 80 eur mesačne počnúc dňom 01.09.2015 do 09.03.2017. Zročné výživné za obdobie od 01.09.2015 do 09.03.2017 vo výške 750 eur na mal. Y., vo výške 650 eur na mal. N. a vo výške 600 eur na mal. Y. otca zaviazal uhrádzať v splátkach po 20 eur mesačne na každé z detí spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok. O trovách konania rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Rozhodnutie vo veci samej súd odôvodnil s odkazom na ustanovenia § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine. V odôvodnení uviedol, že návrh matky na zverenie detí od 01.09.2015 pokladal za dôvodný, pretože rodičia v tom čase spolu ako manželia nežili a nehospodárili. Po preskúmaní odôvodnených potrieb maloletých detí, ako aj osobných a zárobkových možností a schopností rodičov dospel k záveru o potrebe určiť výživné v rovnakej výške, ako bolo určené na čas po rozvode rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 11P/125/2015-154 zo dňa 03.06.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 6CoP/37/2016-231 zo dňa 31.01.2017. Vychádzal pri tom z priemerného mesačného čistého príjmu otca 882 eur, ktorý keď zaplatí výživné v celkovej sume 270 eur mesačne, zostane mu 612 eur, čo je o 413,91 eura viac, ako je jeho životné minimum (198,09 eura) podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v znení neskorších predpisov. Ďalej uviedol, že zohľadnil aj príjem matky 530,68 eura, ktorá okrem pravidelného financovania potrieb detí sa o ne aj osobne stará. Uzavrel, že výživné na maloleté deti má prednosť pred všetkými ostatnými výdavkami rodičov a deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Určenú výšku výživného považoval za primeranú veku a potrebám maloletých detí. Vyživovaciu povinnosť súd určil od 01.09.2015 do 09.03.2017, t.j. keď nadobudol právoplatnosť rozsudok o rozvode manželstva, a pri každom z detí zohľadnil, akou sumou otec na ich výživu prispieval na základe nariadeného neodkladného opatrenia od februára 2016 do júna

2016 a akou sumou od 01.07.2016. Takto vypočítané zročné výživné za obdobie od 01.09.2015 do 09.03.2017 v sume 750 eur na mal. Y., v sume 650 eur na mal. N. a v sume 600 eur na mal. Y. povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 20 eur.

3. Proti tomuto rozsudku podal v časti výroku o určení výživného a o zročnom výživnom v zákonnej lehote odvolanie otec, ktorý žiadal rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť alebo zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedol, že on deťom prispieval na výživu, pretože im zabezpečoval základnú životnú potrebu, akou je bývanie, keďže sám znášal náklady spojené s hypotekárnym úverom za dom vo výške 330 eur mesačne, v ktorom matka s deťmi bývala. Platil aj daň z nehnuteľnosti v sume 33,17 eura. Sám sa však z domu musel vysťahovať. Keďže splácal úver, nepoukazoval ich už matke, ktorá s financiami nevie hospodáriť. V období, za ktoré matka požaduje výživné, on už náklady na potreby detí (bývanie) uhradil priamo a nie do rúk matky. V snahe zabezpečiť deťom ich životnú úroveň bývania sa oproti tomu znížila jeho životná úroveň, keďže prespával v motorovom vozidle a v lacných ubytovniach. Namietal, že súd vychádzal len z príjmu matky 530,68 eura, no nezohľadnil pravidelný príjem od pána W. v sume 200 eur. Matka musela mať aj príjem za sprostredkovanie uzatvárania poisťných zmlúv. Súd podľa neho nesprávne vypočítal, aká suma z príjmu mu zostane po úhrade výživného, lebo nezohľadnil úhradu hypotéky 330 eur, dane z nehnuteľnosti 2,76 eura mesačne, nájomné v sume 180 eur, prenájom vozidla v sume 50 eur mesačne, poistenie vozidla, stravu, pôžičky voči spoločnosti Quatro a svojej matke. Namietal tiež posúdenie pomerov súdom na strane účastníkov konania v zhode s výsledkami dokazovania súdu v rozvodovom konaní. Jeho situácia však bola v rozhodnom období od 01.09.2015 iná ako v čase rozhodovania súdu o rozvode. V rozhodnom období uhrádzal výdavky na bývanie detí, čo súd nepovažoval za dostatočné plnenie jeho vyživovacej povinnosti. Súd nezdôvodnil, prečo neprihliadol aj na pravidelný príjem matky v sume 200 eur od pána W.. Namietal, že matka požadovala výživné od 22.09.2015, ale súd nezdôvodnil, prečo určil výživné už od 01.09.2015, keďže matka podala návrh až dňa 16.12.2015, a v čom súd videl dôvody hodné osobitného zreteľa na priznanie výživného počnúc dňom 01.09.2015. Za takýto dôvod nemožno považovať to, že rodičia netvorili spoločnú domácnosť. Úvaha súdu o týchto dôvodoch musí byť v rozhodnutí dostatočne odôvodnená a musí ísť o vážne dôvody, ktoré musí matka preukázať. Keďže súd prvej inštancie priznal zročné výživné spätne bez existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, jeho rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci.

4. Matka v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že otec platil hypotekárny úver, ktorý si zobrali na kúpu ich spoločného domu, a to v sume 267,94 eura, a nie v sume 330 eur ako tvrdí otec. Keďže otec detí jej od júna 2015 nedával žiadne peniaze a od 01.09.2015 jej neprispieval ani na výživu detí, nebolo v jej schopnostiach platiť aj hypotekárny úver. Platila úver, ktorý si s otcom detí zobrali na kúpu bytu v Bojniciach. Musela si zobrať pôžičku, aby pokryla všetky náklady na seba, tri deti a chod domácnosti. Výživným na deti začal otec prispievať až vo februári 2016 na základe neodkladného opatrenia. Ona sa o deti osobne starala a zabezpečovala vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, by mal prispievať na jeho výživu súdom určeným výživným. Vyživovacia povinnosť má prednosť pred inými výdavkami. Tvrdenia otca o jej zlom hospodárení sú účelové a nezakladajú sa na pravde. Otec prestal platiť aj hypotekárny úver, ktorý od augusta 2016 do marca 2018 platila práve ona. Navyše si ponechal aj sumu 8.800 eur z predaja ich spoločného bytu v Bojniciach, ktorá mala byť použitá na mimoriadnu splátku hypotekárneho úveru na dom. Nie je pravdou, že by otec prispieval na výživu detí kupovaním ošatenia, darčekom a pod. Poukázala tiež na výšku priemernej mzdy otca za rok 2016 vo výške 962,50 eura, za rok 2017 vo výške 1.099,51 eura a za prvé dva mesiace roku 2018 vo výške 1.119,98 eura. Namietala, že súd napriek takýmto príjmom otca povolil otcovi splátky zročného výživného. Uviedla, že výživné si uplatnila od 01.09.2015 preto, lebo v konaní o rozvod manželstva im bola súdom poskytnutá lehota dvoch mesiacov, aby sa dohodli o úprave práv a povinností k deťom a vyskúšali si triedavú starostlivosť o deti. K realizácii triedavej starostlivosti však nedošlo, a preto je tu dôvod hodný osobitného zreteľa pre vznik práva požadovať určenie výživného aj spätne od 01.09.2015, keďže s otcom mal. detí nevedla spoločnú domácnosť od 01.06.2015. Súd podľa nej postupoval správne keď nezohľadnil príjem 200 eur od pána Krchniaka, pretože on jej peniaze posielal dobrovoľne a nešlo o pravidelný príjem.

5. Kolízny opatrovník v písomných vyjadreniach uviedol, že súd rozhodol s prihliadnutím na príjmové a majetkové pomery oboch rodičov, odôvodnené potreby maloletých detí ako aj na osobnú starostlivosť matky o deti. Výživné má prednosť pred všetkými ostatnými výdavkami rodičov a deti majú právo

podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Výška súdom určeného výživného je primeraná k tomu, aby pokrývala odôvodnené potreby detí.

6. Otec v následnom vyjadrení uviedol, že dôvod, ktorý matka uviedla vo svojom vyjadrení k odvolaniu, pre ktorý žiadala určiť výživné od 01.09.2015, nie je možné považovať za dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorý by odôvodňoval priznanie výživného späťne. Späťne priznanie výživného môže byť len výnimočné, a to z dôvodov, ktoré by jej bránili uplatniť si nárok ihneď, napr. vážne ochorenie, hospitalizácia a pod. Opätovne poukázal na hradenie hypotekárneho úveru a nedobrovoľné opustenie spoločnej domácnosti, na neschopnosť matky hospodáriť s financiami a na jej nedisciplinovanosť pri splátkach pôžičky Quatro. Podľa neho nie je pravdivé ani tvrdenie, že úver nesplácal od augusta 2016.

7. Matka v reakcii na vyjadrenie otca zotrvala na svojich doterajších tvrdeniach a otec vo vyjadrení zo dňa 08.01.2019 rovnako uviedol skutočnosti prezentované v predchádzajúcich podaniach. Odvolací súd preto vyjadrenie otca doručené súdu dňa 10.01.2019 podľa § 374 ods. 3 CSP matke a ani kolíznemu opatrovníkov nedoručoval.

8. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a po prejednaní veci rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o určení výživného a o zročnom výživnom podľa § 389 ods. 1 písm. b) a § 391 ods. 1 CSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Rozsudok vo výroku o zverení mal. detí do osobnej starostlivosti matke v dôsledku absencie odvolania nadobudol právoplatnosť.

9. Ustanovenie § 77 ods. 1 Zákona o rodine uvádza, že výživné možno priznať len odo dňa začatia súdneho konania. V prípade výživného určeného pre maloleté dieťa je možné ho priznať aj späťne, najviac však tri roky späťne odo dňa začatia konania, avšak za splnenia podmienky, že na takéto späťne priznanie výživného existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Dôvody hodné osobitného zreteľa treba posúdiť podľa konkrétnych okolností prípadu. V tejto veci podala matka návrh na súd dňa 16.12.2015 a žiadala určiť výživné pre mal. deti počnúc dňom 01.09.2015. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že otec opustil domácnosť dňa 01.06.2015 a od 01.09.2015 osobitne na výživu detí neprispieval. Výživné ako také začal platiť od februára 2016 na základe neodkladného opatrenia nariadeného súdom. Z obsahu spisu vyplýva, že súd určil vyživovaciu povinnosť otca v sumách 100 eur, 90 eur a 80 eur počnúc dňom 01.09.2015, t. j. aj za obdobie predo dňom podania návrhu na súd (16.12.2015), a to bez toho, aby bolo vykonané dokazovanie na existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, odôvodňujúcich priznanie výživného aj späťne od podania návrhu, a túto skutočnosť ani nijako neodôvodnil. Navyše určil vyživovaciu povinnosť do 09.03.2017, pričom vychádzal z toho, že vtedy nadobudol právoplatnosť rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 11P/125/2015-154 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 6CoP/37/2016-231. Týmto rozsudkom bolo manželstvo účastníkov konania rozvedené a zároveň bolo rozhodnuté o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode. S ohľadom na obsah spisu je zjavné, že právoplatnosť rozsudku o rozvode manželstva nastala skôr, než výrok o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode, pretože proti výroku o rozvode manželstva odvolanie nebolo podané. Táto skutočnosť však z právneho hľadiska nemení nič na tom, že výživné určené v rozvodovom konaní povinný rodič vždy platí odo dňa právoplatnosti rozsudku o rozvode. Rozsudok súdu o rozvode manželstva sa stal právoplatným už dňa 21.07.2016, a tak súd prvej inštancie nemohol v tomto následnom konaní určovať vyživovaciu povinnosť za obdobie, za ktoré už bola vyživovacia povinnosť určená v konaní o rozvod manželstva. Nie je teda zrejmé, akými úvahami sa súd prvej inštancie riadil, keď dospel k záveru o nutnosti určenia vyživovacej povinnosti otca voči maloletým deťom počnúc dňom 01.09.2015 až do 09.03.2017, keďže odo dňa právoplatnosti rozsudku o rozvode 21.07.2016 už nastala povinnosť otca platiť výživné, o ktorom bolo rozhodnuté v súvislosti s týmto rozsudkom.

10. Odvolací súd rozhodujúc o odvolaní otca preto urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o určení výživného a s ním súvisiacim výrokom o zročnom výživnom nie je preskúmateľný pre nedostatok dôvodov, pričom odôvodnenie rozsudku nezodpovedá požiadavke presvedčivosti súdneho rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP) najmä v časti týkajúcej sa úsudku o určení vyživovacej povinnosti od 01.09.2015 a na to nadväzujúci výrok o zročnom výživnom.

11. Keďže s ohľadom na uvedené neboli v tejto veci dané podmienky ani na potvrdenie napadnutého rozsudku a ani na jeho zmenu, odvolací súd tento rozsudok v napadnutej časti podľa § 389 ods. 1

písm. b) CSP zrušil a vec podľa § 391 ods. 2 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) vec znovu prejedná a posúdi, či sú dané dôvody osobitného zreteľa, odôvodňujúce priznanie výživného aj spätne od podania návrhu, a v čom tieto dôvody vlastne spočívajú. V prípade prijatia záveru, že dôvody hodné osobitného zreteľa sú dané, súd ich uvedie v odôvodnení svojho rozhodnutia a svoje rozhodnutie presvedčivo odôvodní. Ak dôvody hodné osobitného zreteľa neexistujú, určí vyživovaciu povinnosť otca od podania návrhu, t.j. od 16.12.2015 do právoplatnosti rozhodnutia o rozvoze manželstva s prihliadnutím na odôvodnené potreby mal. detí a aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca v súlade s ustanovením § 75 ods. 1 Zákona o rodine, prihliadajúc súčasne aj na možnosti, schopnosti a majetkové pomery matky. V tejto súvislosti sa súd bude zaoberať aj jednotlivými dôvodmi, ktoré boli namietané v odvolacom konaní.

12. K dôvodu, ktorý najviac rezonoval v odvolaní a vo vyjadreniach otca, odvolací súd udáva, že úhradu hypotekárneho úveru otcom v sume 330 eur mesačne nie je možné otcovi uznať ako platbu výživného na maloleté deti z titulu úhrady nákladov na ich bývanie. Výživné má totiž rodič uhrádzať k rukám toho rodiča, ktorému sú maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti a ktorý má disponovať s finančnými prostriedkami určenými pre deti tak, aby boli uspokojené všetky životné potreby detí. V tejto súvislosti neobstojí argumentácia otca o zlom hospodárení matky (ktorá navyše nebola ani preukázaná), v dôsledku čoho otec z jeho vôle neplatil finančné prostriedky priamo matke, ale podľa vlastnej úvahy zhodnotil, že splátkami hypotekárneho úveru zabezpečuje bývanie pre deti. Otec v rámci svojho odvolania kládol dôraz skôr na finančné záležitosti, splácanie úverov a pôžičiek, no osobitne sa nezaoberal potrebami svojich maloletých detí, z ktorých súd pri určení výšky výživného musí vychádzať. Výživné má vždy prednosť pred všetkými ostatnými výdavkami, preto je potrebné, aby si rodičia maloletých detí riešili svoje finančné záležitosti ohľadne splácania úverov a pôžičiek v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov a nie v konaní o úpravu práv a povinností k maloletým deťom. Súd prvej inštancie bude mať pri novom rozhodovaní na zreteľi predovšetkým najlepší záujem maloletých detí, ich odôvodnené potreby ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery oboch rodičov. Pri stanovení výšky výživného bude posudzovať aj dôvodnosť všetkých platieb zo strany toho - ktorého rodiča ako aj všetkých ich príjmov. Svoje nové rozhodnutie odôvodní tak, aby zodpovedalo požiadavke presvedčivosti a preskúmateľnosti (§ 220 ods. 2 CSP), a rozhodne zároveň aj o trovách konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 396 ods. 3 CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).